

Izhaja dvakrat na teden, in sicer v sredo in soboto ob 11. uri predpoldne ter stane z izrednimi prilogami ter s »Kazipotom« ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . . . 13 K 20 h, ali gl. 6-60
pol leta . . . . . 6 » 60 » » 3-30
četrt leta . . . . . 3 » 40 » » 1-70

Posamične številke stanejo 10 vin.
Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 7. v Gorici v »Goriški Tiskarni« A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 8. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Oglesi in poslanice se računijo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsake vrste. Večkrat po dogodbi. — Večje črke po prostora. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. Z urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dopoldne. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7. v I. nadstr. na levo v tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

»PRIMOREC«

izhaja neodvisno od »Soča« vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

»Soča« in »Primorec« se prodajata v Gorici v naši knjigarni, v tobakarni Schwarz v Šolski ulici, Jellersitz v Nunski ulici in v Korenski ulici št. 22; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Slovenska mestna šola v Gorici.

II.

V »Edinosti« od 22. t. m. smo čitali iz Gorice tak-le dopis:

»Veseli nas slovenske roditelje v Gorici, da je gosp. dopisnik šolnik v cenjeni »Edinosti« od dne 18. t. m. sprožil misel, ki naj bi povspešila rešitev važnega vprašanja slovenske ljudske šole v Gorici, ki je res unicum: šola brez učencev.

Ivalezni smo tudi za razne koristne migljaje. Le z nasvetom, da naj vpišemo vse svoje otroke v šolo Podturnom, ali vsaj one, ki so v bližini, se ne moremo sprijazniti nikakor. Dali so nam tako šolo, in tam, kjer je v bližini najmanj za šolo godnih otrok, torej tam, kjer so vedeli že v naprej, da goriški Slovenci ne morejo pošiljati svojih otrok v tako šolo.

Ker smo slovenski roditelji v Gorici prepričani, da naši narodni nasprotniki tudi v prihodnje ostanejo trdovratni in da nam tudi vlada ne pojde na roko, nam ne preostaja drugega, nego da se obrnemo po svojih zastopnikih od slovenskih deželnih poslancev s pozivom, da nam izposlušujejo slovensko javno šolo na primernem mestu. A dokler kompetentni faktorji ne morejo ali nočejo ugoditi temu, naj goriška občina daje »Šolskemu domu« primerno odškodnino. Le energično nastopanje slovenskih deželnih poslancev nas more dovesti do tega, kar nam gre po božjem in človeškem zakonu. Vsa druga pota, vsi dobrohotni nasveti nas ne dovedejo do cilja. Brez boja ni zmage!

H. v imenu mnogih roditeljev.

Poznamo g. H. kot požrtvovalnega moža, ki se je že mnogo trudil za slovensko šolstvo v Gorici, ali z njegovimi izvajanjmi se ne moremo popolnoma

strinjati, zlasti ne, da bi se naše šolsko vprašanje obesilo le deželnim poslancom na vrat.

Kaj pa naj storijo deželni poslanci sami? Lahki imajo v rokah končne odloke o slovenski šoli Podturnom, odloke, proti katerim deželni poslanci sami ne morejo nič. Šola Podturnom je potrjena od vseh v to svrhu poklicanih faktorjev z laške in vladne strani — torej dognana reč, ob kateri se v sedanjem stanju našega boja vsaka zahteva odbije. Magistrat kar pokaže svoje odloke, pa je mir besedij. Poziv na deželne poslance, naj nam izposlušujejo slovensko javno šolo na primernem mestu, je upoštevati le toliko, da naj sodelujejo z zastopniki starišev in stariši samimi v boju za slovensko šolo v mestu. Tu je treba enotnega, vsesкупnega boja. Ta boj pa naj bi se pričel prav po nasvetovani poti, da naj bi se upisalo slovenske otroke v šolo Podturnom. Seveda je treba v tako svrhu požrtvovalnosti od strani starišev, ali najbrže bi bila ta požrtvovalnost na mestu ter bi utegnila imeti dobre posledice.

Z abstinenco nismo dosegli nič — kaj naj še naprej hodimo po poti abstinence? Menda ne, menda je vendar prav, da se krene na drugo pot. Ako je šola Podturnom obiskana, bi se šele kazalo, kaka muka je za stariše, pošiljati otroke tako daleč v šolo, hoditi celo z njimi — ali odtod bi izvirale opravičene, najboljše utemeljene ritožbe, in eto, tako bi bili zopet v živem boju za slovensko šolo na primernem kraju! Ker bi bilo učencev in učenk več nego za 4 razrede, bi zahtevali drugo šolo. Eto, zopet bi bili tudi te strani sredi živega boja za drugo slovensko šolo v mestu!

Le po taki poti se da praktično pričeti zopet boj za slovensko šolo v Gorici — z nadaljevanjem abstinence in s praznimi besednimi zahte-

vami ne dosežemo nič, kakor nismo dosegli nič doslej.

Naravnost ne varen pa se nam zdi nasvet g. H., da naj bi goriška občina dajala »Šol. domu« primerno odškodnino, dokler kompetentni faktorji ne morejo ali nočejo ugoditi naši zahtevi po šoli na primernem mestu. Ako bi se občina odločila za tako odškodnino, bi storila to le v takem slučaju, da bi začeli Slovenci resignirati na mestno šolo v Gorici. S tako odškodnino bi si iskala občina goriška pot, po kateri bi se odpravila slovenska mestna šola. Drugače pa brez dvoma rajši plačuje naprej za šolo Podturnom, pa če stoji še leto in dan prazna.

Nasvet g. H. vede po našem mnenju naravnost proč od praktičnega boja za šolo, vede le do zahtev, s katerimi se ne doseže nič, vede v nadaljevanje brezkoristne abstinence. Sicer pa naj nam pove g. H., kako si misli ob abstinenci boj slovenskih deželnih poslancev za slovensko šolo, kaj naj pravzaprav storijo sedaj, ko se je, kakor rečeno, posrečilo Lahom z lahkoto dobiti vsa merodajna potrjenja za šolo Podturnom?

Mi mislimo, da treba začeti od kraja, in sicer tako, kakor je nasvetoval »Šolnik« v »Edinosti«.

Zavožena klerikalna politika.

II.

Prav lepo so povedali v »Gorici«, da iz imenovanj kakor tudi iz postopanja deželnega odbora v drugih zadevah sta sklepala slovenska odbornika, da ne moreta varovati koristi goriških Slovencev tako, kakor se jima je zdelo potrebno. Zato sta odložila svoja mandata kot odbornika z namenom in željo, da bi se drugim posrečilo doseči, kar je bilo njima zabranjeno. Želijo, da se vrnejo časi iz začetka sedanje dobe, ko so se vršila imenovanja in drugi

sklepi soglasno po medsebojnem sporazumljenju in dogovoru.

To se sliši prav lepo, samo res ni. Res je le to, da se je vršila v deželnem odboru in se vrši edinole laška volja, namreč odkar so vstopili vanj klerikalci. Čisto navadna farbarija je pripovedovanje o sporazumljenju in dogovoru. Če bi pa klerikalci vseeno vzdrževali sporazumljenje in dogovor, potem bi si pa dali najslabše spričevalo, ker s takim vzdrževanjem bi kazali svetu le to, da so se popolnoma udali Lahom ter da so bili celo sporazumljeni in dogovorjeni z njimi, kako naj se dela v deželnem odboru proti Slovincem. To pač stoji, da delajo proti nam na najhujši način, čkar so klerikalci prišli v deželni odbor! To nam podpričuje dejstvo, da so ti celo javno v »Gorici« pritrdili svoj čas imenovanju nekega Laha deželnim uradnikom, češ, saj zna slovenski! Tako nizko so padali v »sporazumevanju« in »dogovori« Pač popolnoma na laško stališče!

Da nista mogla varovati koristi goriških Slovencev, o tem sta se prepričala šele sedaj, po tolikem času, ko sta vendar videla že zdavnaj, kako je. To se pravi, Berbuču sicer nikoli ni bilo dosti mar za koristi goriških Slovencev, o dobri volji Klančiča pa ne dvomimo — toda precej časa je bilo treba, da je prišlo do »odpovedi«. Berbuč je to pot nekam preveč za gotovo obljubljal službo in upal, da se zgodi vendar enkrat njegova volja, ter premalo upošteval tisti tipični vsklik: Smo v manjšini. Ker je ostal blamiran, se je končno le razkoračil in rekel, da se odpove. Sedaj pa ima dr. Gregorič polne roke dela, da bi rešil »krizo« v deželnem odboru tako, da bi bilo po volji njegovemu gospodarju dr. Pajerju. Vsa reč se pomečka najbrže tako, da ali ostane celo vse pri starem, ali pa morda vstopi le en nov odbornik ter Berbuč ostane! Pa če tudi pride drugi, ostane seveda vse pri starem, kakor tudi v tem slučaju, če bi vstopila res v deželni

Grof Monte Cristo.

Napisal Alexandre Dumas.

(Dalje.)

Franc je takoj povprašal po grofu in izrazil obžalovanje, da ni prišel o pravem času. Toda Pastrini ga pomiri rekoč, da je grof naročil drugi voz, ki se je peljal ob štirih pred palačo Rospoli. Bilo mu je naročeno, obema prijateljema v grofovem imenu ponuditi ključ za njegovo ložo v gledišču Argentini. Franc vpraša Alberta, kaj da namerava, ta pa je imel preveč važnih stvari v glavi, da bi že sedaj mislil na gledišče; mesto da bi sedaj odgovoril, obrnil se je na mojstra Pastrinija, bi mu li mogel preskrbeti krojača.

»Krojača,« vpraša gostilničar, »in čemu?«

»Da nama do jutri naredi obleke romanskih kmetov kar najeleganteje.«

Mojster Pastrini je zmajal glavo.

»Narediti vama od sedaj do jutri dve obleki!« zakliče, »to je, oprostita, Ekscelenci, zahteva à la Française. Dve obleki! V naslednjih osmih dneh gotovo ne najdete v celem Rimu krojača, da bi vama prišil šest gumbov na telovnik, in če mu za gumb plačata tolar.«

»Torej moram na izvršitev dobre misli resignirati?«

»Ne, kajti te obleki moramo dobiti gotovi. Pustite to skrb meni in jutri, ko vstanem, boste lahko izbrali med množico klobukov, hlač in telovnikov, s katerimi boste zadovoljni.«

»Zanesi se na najinega gospodarja, moj dragi,« pravi Franc, »pokazal se je že moža, ki zna pomoči. Daj, pojdiva jest in po jedi gledat »Italijanko v Aldziru.«

»Naj bo,« odgovori Albert, »vi pa, mojster Pastrini, pomislite, da gospod baron in jaz nad vse želiva, da imava jutri od Vas obljubljeno obleko.

Gospodar ponovi svojima gostoma še enkrat, naj se nikakor ne vznemirjata, in da jima hoče dobro postreči. Franc in Albert gresta v svojo sobo, da se iznebita svojih bajzokostumov. Albert je skrbno shranil svoj šopek vijolic, ki naj bi mu jutri služil za znak spoznanja. Oba prijatelja sedeta za mizo; toda med obedom se Albert ne more vzdržati ter napravi opazko nad očitnim razločkom med ročnostjo hotelskega in grofovskega kuharja. Franc pa mora vkljub svojemu predsodku proti grofu skladati se s prijateljem.

Pri desertu vpraša lakaj po uri, ob kateri hočeta gospoda voz. Spogledata se, ker se oba bojita, da ne bi bila neskromna. Lakaj ju razume.

»Njegova Ekscelenca, gospod grof Monte-Cristo,« pravi, »je dal odločno povelje, da stoji ekvipaža milostivima gospodoma ves dan na razpolago. Torej se je gospoda poslužujeta lahko brez ozira.«

Prijatelja skleneta, grofove dobrotljivosti ne odklanjati, zapovesta vpreči in se med tem oblečeta. Nato se peljeta v gledišče Argentino in zavzameta prostor v grofovi loži.

Med prvim aktom pride komtesa G... v svojo ložo; njen prvi pogled je obrnjen tja, kjer je prejšnji večer videla zagonetnega neznanca; toda zagleda je Franca in Alberta v loži onega, o katerem je pred 24 urami izrazila proti Francu tako čudno mnenje. Njena lornjeta zasleduje Franca tako zdržljivo, da oni uvidi, da bi bilo neusmiljeno, pustiti njeno radovednost še dalje v negotovosti. In ker je v italijanskih glediščih vobče navada, smatrati lože za vsprejemne salone, gresta naša prijatelja v ložo grofice, da se ji poklonita. Komaj sta vstopila, nakaže Francu častni prostor; Albert je sedel za njo.

»No!« vpraša in pusti Francu komaj časa sesti, »očividno niste imeli hitrejšega opravka in ste, kakor kaže, že najboljši prijatelji na svetu?«

»O, da si vse zaupamo že tako popolnoma, gospa grofica, kakor mislite Vi, ne bom trdil, pač pa ne morem tajiti, da sva ves dan uporabljala njegovo uslužnost.«

»Kaj, ves dan?«

»Pri moji veri, tako je; davi sva pri njen zajutrekovala, rabila med celo mascherato njegov voz in se nahajava sedaj v njegovi loži.«

»Vi ga torej poznate?«

»Da in ne.«

»Kako to?«

»To je dolga pripovedka.«

»Ki mi jo poveste.«

»Preveč bi Vas navdala s strahom.«

»En vzrok več.«

»Počakajte vsaj razvoja tega dogodka.«

»Naj bo, jaz ljubim popolne povesti. Toda za sedaj: kako ste prišli z njim v dotiko in kdo Vas je predstavil?«

»Nihče; on je bil tisti, ki se je sinoči, ko sem Vas zapustil, dal nama predstaviti.«

»Po kom?«

»O, po našem gospodarju.«

»Stanuje torej v hotelu Londres, kakor Vi?«

»Ne samo v isti hiši, nego tudi v istem nadstropju.«

»Kako se zove? Kajti njegovo ime bode vsaj vedeli.«

»Natančno: grof Monte Cristo.«

»Kaj pomeni to ime? Take familije ni.«

»Ne, to je ime otoka, ki ga je kupil.«

»In on je grof?«

»Toskanski grof.«

odbor Gregorčič in Jakonič. Kaj pa bo potem? Nič! Vse polag navade stare.

Če bi jim ne bilo le za komedijo, bi bili vsi stvar naredili pač popolnoma drugače. Uspeh se da doseči le, če se vsi odborniki: pravi in namestniki, odpevedo. Vsled tega bi bil sklican deželni zbor, in tam bi se dala izpregovoriti o tem moška beseda, kakor bi tudi tak sklep uplival na Lahe brez dvoma tako, da bi omejili svoje vselaško delovanje v deželnem odboru, ter bi se upoštevalo vendarle več nego doslej dejstvo, da je ta deželni odbor v deželi s pretežno večino slovenskega prebivalstva. Odpoved bi učinkovala dobro, cincanje, mešetarenje in komedijanstvo pa vede le z dežja pod — kap!

DOPISI.

Sv. Križ na Vipavskem. — V nedeljo dne 20. t. m. se je vršila pri nas volitev župana. Odkar obstoji mestna občina Sv. Križ, še ni bila ta volitev združena s toliko slovesnostjo, kakor omenjenega dne. K volitvi je namreč došel voditelj c. kr. okrajnega glavarstva v Gorici g. Henrik grof Attems-Svetokriški.

Po običajnem sprejemu, katerega se je udeležila tudi meščanska straža, je šlo starešinstvo v občinsko pisarno, da si izvoli župana. Soglasje, katero je vladalo pred mesecem ob času občinskih volitev, je prevladalo tudi sedaj o priliki volitve župana. Skoraj enoglasno (od 30 glasov 28 — približno tako tudi podžupani) je bil izvoljen prejšnji župan gosp. Jožef Vovk, s čimur je bilo dokazano zapanje, katerega stavi občina v svojega predstojnika.

Dvorni svetnik g. Henrik grof Attems je po zaključeni volitvi ogovoril zbrano starešinstvo sledeče:

„Častiti gospodje!

Častitam občini Sv. Križ na vspehu ravnokar izvršene volitve ter pozdravljam gosp. župana in gg. podžupane iz celega srca. Gosp. župan Vovk je že pokazal, da je kos svoji težavni nalogi, in radi tega sem prepričan, da bode deloval tudi v bodoče z vsemi svojimi močmi v korist občine. Za dosedanjo krepko podporo, ki jo je dajal okrajnemu glavarstvu, mu izrekam svojo zahvalo, proseč ga, naj mi gre na roko tudi v prihodnje. Zagotavljam, da mi bode korist in napredek te mestne občine toliko bolj na srcu, ker se štejem s posebnim ponosom med njene člane, nele po svojem rodu, temveč tudi kot častni občan.“

Nato se je vršila svečana objuba župana in podžupanov. Petem se je obhajala v župnijski cerkvi slovesna služba božja v proslavo 75. rojstnega dne Nj. Veličanstva presvitlega cesarja. Po končani službi božji je na trgu pred Gradom defilirala meščanska straža, ob

kateri priliki je grof Attems kot častni stotnik ogovoril v nemškem jeziku g. poveljnika Rud. Hrabala:

„Častiti gospod poveljnik!

Ponosen sem, da vidim danes tukaj zbrano meščansko stražo Sv. Križa. Da se je nanovo ustanovila na podlagi starega privilegija, zahvaliti se je posebno dvema možema t. j. nadučitelju g. Medveščeku in županu g. Vovku, kakor tudi dejanski podpori mestne občine Sv. Križ. To moram danes posebno poudarjati. A tudi Vam, častiti g. poveljnik, gre priznanje in hvala, ker ste se mnogo trudili za organizacijo meščanske straže. Obstanek te meščanske straže priča o zvestobi do cesarja in domovine mesta Sv. Križ. Naj širi dobri čut med stražo še dalje ter naj vedno sledi čustvom, katere izražajo besede: „Vse za vero, dom, cesarja!“

Nato se je g. govornik grof Attems obrnil tudi do meščanske straže ter jo ogovoril v slovenskem jeziku:

„Pozdravljam tudi vse ude meščanske straže ter izrekam svoje zadovoljstvo, da ste pristopili v tako mnogobrojnem številu k tej patrijotični korporaciji. Sprejmite mojo iskreno zahvalo, da ste me imenovali častnim stotnikom in zatrdilo, da bodem kot tak, posebno pa tudi kot voditelj okrajnega glavarstva vedno rad podpiral in povspeševal koristi in prizadevanja meščanske straže.“

Bodite si vedno med seboj dobri tovariši, gojite vedno ljubezen do Našega prevzvišenega vladarja in do naše ljube domovine in bodite vedno pripravljene pokazati to ljubezen tudi v dejanju, ako bi to vzkazal presvitli cesar, kateremu veljaj trikratni krepki živio.

„Živio, živio, živio!“

Zatem se je vršil na grajskem dvorišču skupen obed, katerega je v proslavo današnjega dne priredilo starešinstvo in meščanska straža. Obedu so se udeležili sledeči gospodje: Grof Attems, grof Lanthieri, Rudolf Hrabal poveljnik meščanske straže in obratni vodja drž. železnice, župan, župnik, p. gvardijan tukajšnjega samostana, dr. Fink, potem vsi starešine, učiteljsvo in meščanska straža. Vseh udeležencev je bilo kakih 100.

Po obedu sta pevska zbor iz Sv. Križa in Dobravelj z nekaterimi pesnimi pripomogla k povečanju slavnosti. Tudi se je gospod župan zahvalil občini za izkazano mu čast in grofu Attems za izredno naklonjenost do Sv. Križa, napil Nj. Veličanstvu presvitlemu cesarju in grofu Attems ter jima zaklical trikratno živio, kateremu klicu so se vsi navzoči gromovito odzvali.

Odposlala se je sledeča brzozjavka:

Ekscelenci grofu Paaru, generalnemu adjutantu Njegovega Veličanstva v Išu:

Pri obhajanju Najvišjega rojstvenega dne zbrano občinsko zastopstvo in meščanska straža mesta Sv. Križ pri Gorici prosi Vašo ekscelenco, naznaniti čustva zvestobe in udanosti prevzvišeni osebi Nj. Veličanstva in cesarski hiši.

Jožef Vovk, župan; Rudolf Hrabal, poveljnik meščanske straže in obratni vodja drž. železnice.

(Koj drugega dne je došla brzozjavka, v kateri se ekscelenci grof Paar v imenu Nj. Veličanstva zahvaljuje za izkazano udanostno izjavo).

Razven slavnosti same pa ima naša občina beležiti na ta dan tudi gmotnih vspehov. Voditelj c. kr. okrajnega glavarstva g. Henrik grof Attems je prinesel s seboj 600 K, katere je „Društvo avstrijskih narcodov na Dunaju“ določilo občini kot svojemu udu v podporo za prvo pomoč resnično potrebnim prizadetim po letošnji toči.

Ko so se že pozno popoldne po končanem obedu začeli gostje razhajati ter se je grof Attems z izbranimi besedami zahvalil občini ter zaklical „na skorajšno svidenje“, bilo je veselje splošno in vsakdo je moral priznati, da takšnega dneva še nismo izlepa doživeli v Sv. Križu. Ko je grof Attems odhajal, spremlila ga je meščanska straža do mestnega izhoda, vihrale so mu v pozdrav mnogobrojne zastave, iz naših src pa so mu sledile iskrene želje: Bog ga ohrani še mnogo let!

Z Olike. Kakor opazujem sedaj v zadnjem času, je začela tudi naša zakotna vas napredovati. Sicer gre polagoma, a vendar gre. Letos imamo dokaj tujcev tu na letovišču, kateri so vsi jako zadovoljni z našim izvrstnim gorskim zrakom in tudi drugimi okoliščinami. Nekaj je bližnjih tržanov, drugi so večinoma iz Trsta. Pred par dnevi sem govoril z nekim poštnim uradnikom, ki je le obžaloval, da se meščani tako malo zanimajo za naš kraj. In ta mož je tujec; prav bi torej bilo, da bi se domačini, Slovenci, tudi zanimali za našo lastno zemljo. Sicer je „Slov. plan. društvo“ storilo lep korak naprej, a polje je še vedno odprto. Za letos ni več dosti upati, a prihodnje leto bomo gotovo šli zopet naprej po začrtani poti.

Letos dobimo tu pri nas tudi novo šolo. Dolgo in več let brezuspešno se je trudil posebno eden naših občinarjev za to stvar in letos se mu je vendar posrečilo doseči šolo, kar je gotovo za vsako vas velikega kulturnega pomena. Podpiral ga je pri tem delu naš g. nadučitelj na Dolu in prišli smo srečno do tega, da se je te dni začelo z zidanjem. Omeniti moram tu, da ljudstvo naše ni za to ravno zavzeto, kakor je to navada pri bolj odstranjenih vaseh, a da je sam občinski svet stvari tako nasproten, to je škandal, kakor se jih dobi le malo. Omenjeni posestnik je prevzel namreč z dvema drugima zidanje šole iz vložil na željo okraj. šol. sveta za to potrebni denar, ker šolski svet sam sedaj ni ravno v položaju, da bi se lotil zidanja. Naš modri županček in njegovi starejšini, razun enega ali dveh, so seveda protivni. Ni jim prav, da bi delal kdo drugi; menda so hoteli oni sami, ali kaj? Seveda niso storili nič, in sedaj nasprotujejo, kjer le morejo. Občinski pesek, katerega je rabil do sedaj vsak, tudi sam županček garabi ravno sedaj za

zidanje svoje hiše, zastoj, hočejo imeti plačan; prosilo se je za posodo občinskega spna; seja je sklenila, da ne. Proda se ga, cent po 1'60 K, čeravno je stalo le po 90 h. Vsakemu pametnemu človeku, ki je kedaj bil kje zunaj v svetu in videl, koliko store občine za šole, se more mlo storiti, ko vidi, kako se tu ravno do občinskega sveta dela vse mogoče zapreke. Ali je šola na škodo občini? Ali kaj res sestoji obč. svet vedno le iz analfabetov? Jeden najhujših je pa še predsednik krajnega šol. sveta. Ta mož podpihuje in rova povsod, kjer le more. Ali je to skrb za šolo, kateri je v našem kraju predpostavljen? Tako se deluje na katoliški podlagi, to so ljudje, ki delajo čast občini pred svetom!! Prihodnjic še kako novico iz našega kota. —

Domače in razne novice.

Nova narodna trgovina. — Kakor že znano, otvorita s prvim septembrom t. l. v „Trgovskem domu“ v Gorici veliko manufakturno in modno trgovino gospoda Ivan Pregrad in F. Černetič.

Omenjena gospoda, znana narodnjaka in izborna veščaka te stroke, se nahajata te dni na Dunaju pri nakupovanju najmodernejšega in najnovejšega blaga.

Opozarjamo raditega sl. občinstvo na novo firmo, katera se bode trudila po solidnih cenah in dobrem blagu zadovoljiti č. odjemalce. Svoji k svojim!

Shod narodno-radikalnega dijaštva v Trstu. — Oficijelno udeležbo na tem shodu, ki se bo vršil od 5. do 8. septembra, je priglasilo akad. fer. društvo „Adrija“. Na shodu bo obdeloval vprašanja ljudske izobrazbe posebea odsek z naslednjimi referati: 1. o ljudskem knjižništvu, 3. o predavateljski teoriji, 3. referati ferij. akad. društva „Adrije“ in „Prosvete“. — Pripravljalni odbor tem potom še enkrat opozarja, da se treba za brezplačno stanovanje nemudoma priglasiti na „Prosveto“ v Ljubljano, Narodni dom.

Na jutrišnji izlet kolesarskega društva „Gorica“ v Čedad se vnovič opozarja, da bodo vsi, ki se ga udeležijo, točno ob 5. zjutraj pred kavarno Central. K obilni udeležbi vabi odbor.

Prispuščanje prosilcev v prakso za službo poštnih pomožnih uradnikov. — Dne 1. vinotoka 1905. začne praksa za poštne pomožne uradnike, a izjemoma le za možke prosilce, ki se nameravajo posvetiti tej službi.

Prosilci, ki žele biti pripuščeni k tej praksi, imajo najkasneje do 20. kimovca 1905. predložiti podpisnemu ravnateljstvu svoje s kolekom za 1 K kolekovane prošnje, katerim so priložiti sledeči dokumenti: a) krstni list, b) domovnica, c) spričevalo državnega zdravnika o vsposobljenosti za poštno službo, d) spričevalo o z dobrim vspehom dovršenem četrtletniku kake tuzemske srednje šole (gimnazije ali realke) ali drugem letniku kakega tuzemskega učiteljskega ali trgovske šole,

(Dalje v prilogi.)

„No, trpeli ga bodemo, kakor toliko drugih,“ meni grofica, ki je izhajala iz jedne najstarejših benečanskih rodbin.

„In kakšen mož je sicer?“

„Vprašajte grofa Morcerfa.“

„Razumete, gospod, na Vas sem naslovljena,“ reče grofica. „Delala bi mu krivico, če bi ga ne nazivala šarmantnega, milostiva gospa,“ odgovori Albert; „prijatelj, ki nas deset let pozna, bi ne mogel za naju več storiti nego je storil on, in to tako fino, tako nežno, tako prijateljsko, da to znači pravega moža iz sveta.“

„No,“ odgovori s smehom grofica, „videli boste, da je moj vampir kak povzdignjenec, ki hoče, da se mu oprostijo njegovi milijoni. In ona, ali ste jo videli?“

„Kdo, ona?“ vpraša Franc smeje se.

„Lepa Grkinja od sinoči.“

„Ne. Mislim, da sva slišala zvok njene gusle, ona sama pa je ostala popolnoma nevidna.“

„To se pravi, moj ljubi Franc,“ opomni Albert, „če praviš, nevidna, si rekel to, da storiš stvar še skrivnostnejšo; za kaj si pa smatral sicer modrega domina v palači Rospoli na oknu, okrašenem z belim damastom?“

„Grof je torej imel okna v palači Rospoli?“

„Da. Ste-li prišli skozi korzo?“

„Kaj pa, kdo ni prišel danes skozi korzo?“

„Prav. Ste-li opazili dve okni, ki ste bili okrašeni z rumenim damastom; in med njima jedno, okrašeno z belim damastom in rdečim križem? Ta okna je imel grof.“

„A tako! Potem pa mora ta mož biti Nabob? Veste-li, kaj stanejo tri taka okna za osem dnij karnevala in v palači Rospoli, to se pravi, na najlepšem prostoru na korzu?“

„Dve ali tristo rimskih tolarjev.“

„Recite dva ali tritisoč.“

„Ah, hudiča!“

„Ali ima te lepe dohodke od svojega otoka?“

„Otok mu ne neče uti vinarja.“

„Čemu ga je pa kupil?“

„Ker se mu je ljubilo.“

„Torej je original?“

„Zdi se mi precej ekscentričen,“ odgovori Albert.

„Če bi stanoval v Parizu, če bi obiskoval naša gledišča, bi ga ljudje smatrali nezadovoljnejšem ali nesrečnejšem, ki ga je izpridila moderna književnost. Istinito, davi mu je prišlo na misel nekaj stvarij, ki bi bile vredne kakega Didier-a ali Antony-a.“

Tu dospje nov obisk, kateremu prepusti po tedanjši šegi Franc svoj prostor. S tem se izpremeni snov pogovora. Uro potem sta bila mladeniča v hotelu in tu najdeta mojstra Pastrinija, ki se je že vrnil s pota, ki ga je storil v njunem interesu; dobila prijete zagotovilo, da bosta popolnoma zadovoljena.

Res stopi drugo jutro ob devetih mojster Pastrini v Francovo sobo s krojačem, ki je obremenjen z osmimi ali desetimi kmečkimi kostumi. Prijatelja izvolita dva kolikor mogoče podobna in njuni rasti prikladna, naročita gospodarju, da jim dá priti na vsak klobuk po 40 vatlov trakū in jima preskrbi dva onih dražestnih pisanih svilenih pasov, s katerimi se može iz preprostega ljudstva navadno prepasujejo ob praznikih.

Albert ni mogel pričakati časa, da vidi, kako mu stoji kostum; to je bil telovnik in hlače iz modrega baržuna, vezene nogavice, črevlji z zaponami in fin jopič. Mladi mož je na lepi zunanosti s to slikovito obleko le pridobil, in ko je pas objemal njegov vitki stas, ko so trakovi raz klobuk, ki mu je sedel lahno na strani, vihrali okoli ramen, je moral Franc priznati, da mnogo pomaga kostum narodnemu izrazu, katerega mnogim narodom priznavamo. Ali niso Turki tako majestetični v svoji sicer tako slikoviti obleki, neznosni sedaj v svojih modrih od gori do zdolaj zapetih vrhnih suknjah, s svojimi grškimi čepicami, v katerih so videti kakor rdeče zapečateni steklenice. Franc se pokloni Albertu, ki se je sicer tudi sam, pred zrcalom stojé, ogledoval z nedvomnim dopadanjem. V tem trenutku vtopi grof Monte Cristo.

„Gospoda,“ pravi, „kakor prijeten je spremljevalec v zabavi, vendar je prostost še prijetnejša; prihajam, da Vama povem, da Vama prepuščam za danes in naslednje dneve ekvipažo, ki sta se je sinoči posluževala. Naš gospodar Vama je menda povedal, da mi štiri stoji pri njem, da me torej ž njo ne oropata; poslužujta se je torej popolnoma, kakor Vama ugaja, bodisi v zabavo, bodisi v opravkih. Kraj za naš sestanek, če mi imata kaj povedati ali če se utrudita vožnje, ostane v palači Rospoli.“

Mladeniča hočeta najprej nekoliko ugovarjati, pa ne mčreta pravzaprav najti nikakega vzroka, odbiti tako prijetno ponudbo, torej jo hvaležno sprejmeta.

Grof ostane še kake četrt ure pri njih in se zabava o vseh predmetih s posebno lahkoto. Književnost vseh dežel mu je znana, kakor smo že opazili. Pogled na stene njegovega salona je pokazal mladeničema, da je prijatelj in poznavalec slik. Nekaj slučajnih besed, ki jih je mimogrede izgovoril, jim je dokazalo, da tudi v znanostih ni tujec, pred vsem pa se je očitvidno pečal s kemijo.

Prijatelja si nista upala, ponuditi grofu zajutrek; bilo bi preslabo povračilo za vse, kar jima je že storil, povabiti njega, ki je vaju najimeutejše mize, na zajutrek gospoda Pastrinija, ki je zelo srednje vrste. To mu prostodušno povesta in on sprejme opravičenja kot mož, ki zna ceniti njune obzire.

Albert je navdušen radi manir grofa, katerega je spoznal, ne vstevši njegove znanstvene izobrazbe, pravim kavalirjem. Posebno mu ugaja prosta uporaba ekvipaže; namenil si je krasne kmetice, in ker so se prejšnji dan vozile v zelo elegantnem vozu, mu je zelo prijetno, da se jim more v tej točki skazati jednakega tudi za naprej.

Pol ure popoldne gresta mladeniča doli; vznikoma in lakajema je prišlo na misel, da so nataknili svojo živrojo nad svoje opiče in medvedje kostume, kar je bilo še smesneje nego pretekli dan in jim doneslo mnogo poklonov od Franca in Alberta. Albert je utaknil šopek vijolic v jedno svojih gumbic.

c) spričevalo o lepem vedenju, izdano od pristojnega okrajnega glavarstva ali redarstvenega ravateljstva in eventualno f) vojaška knjižica.

Natančnejša določila o praksi in skušnji kandidatov je razvideti iz naredb e. kr. trgovinskega ministerstva od 26. kimovca 1902., ki je razglašena v državnem zakoniku št. 186. iz leta 1902. in v poštnem in brzojavnem naredbeniku št. 88. iz leta 1902., katerega je dobiti na vsakem e. kr. poštnem in brzojavnem uradu. V Trstu, dne 21. vel. srpana 1905. C. kr. poštno in brzojavno ravateljstvo.

„L'Eco“, list zagrizenih laških farjev v Gorici, je bila ponatisnila iz „Piccola“ tisto senzacionalno vest glede Kostanjevice, da so Slovenci ubili nekega enoletnega prostovoljca iz Trsta. Ker se je pokazala ta vest za skrajno lažljivo in ker je pobožnim laškim nuncem okoli „L'Eco“ znana resnica, je bilo pač pričakovati, da katoliška „L'Eco“ prekljče ono infamno vest. Toda čujte in strmite! Farovška „L'Eco“ se sedaj ni preklicala te vesti — njeni čitatelji morajo še vedno smatrati za resnico ono podlo laž. Klerikalec je pač v vseh narodih jednak: krade čast, ne vrne pa je nikdar! — Židovski „Piccolo“ je popravil svojo prvo vest o Kostanjevici, katoliška „L'Eco“ pa je noče. Torej je še slabša nego žid, in v narodnem sovraštvu do Slovencev stoji nad njim!

Na gorškem magistratu govorijo seveda gg. uradniki najrajši laško. Tudi z nemščino se trudijo, če že ni drugače, najtežje pa jim gre s slovenščino. Če pride kdo gori ter začne govoriti slovensko, ga hitro nahrulijo, da naj govori laško, in če ne zna, je slabo naletel pri mogočnih gg. uradnikih. O tem čujemo zopet pritožbe. — Zahtevamo, da tako postopanje s Slovenci na magistratu vendar že enkrat neha; na gorškem magistratu morajo znati vsi slovensko in s slovenskimi strankami morajo govoriti slovensko. — Pa tudi vsi Slovenci, ki imajo opravila na magistratu, morajo govoriti le slovensko!

„Katoliško-narodna stranka“ se oficijelno imenuje naši klerikalci in vedno in vedno oznanjajo z veliko gostobesednostjo, da stoje na slovenskem stališču, da so slovenska narodna stranka. A to je vse humberg, vse slepilo, vse pesek v oči. Zdajnjindaj se pokaže, da klerikalci sploh niso samostalna stranka, nego samo en del mednarodne klerikalne stranke, da niso samostojna organizacija, nego četa hajduškega značaja, ki dobiva od drugod svoja povelja, in sicer od vodstva nemških klerikalcev. To je priča „Slovenec“, ko poroča o četrtem shodu „Avstrijske krščanske delavske stranke“ — slovenski krščanski socialci torej niso sami svoja stranka, nego le privesek dunajskih krščanskih socialcev — in to izpričuje dejstvo, da prirede klerikalci vseh narodnosti na Dunaju skupen katoliški shod, ki seveda ni verski, nego politični shod. Tu se pač vidi, da so klerikalci pravi brezdomovinci in internacionalci, katerim je narodnost le sredstvo, da se vzdržijo na površju.

Pri prvem zvoku zvana se odpeljejo in pridružijo voznemu sprevidu na korzu. Pri drugem ovvozu prileti iz voza, polnega kolombin (ženskih bajazev), svež šopek vijolic v njun voz in dokaže Albertu, da so kmetice prejšnjega dne kakor on in Franc menjale kostum, in, najsi bo simpatija ali slučaj, da so volile to, kar sta včeraj nosila prijatelja, dočim sta ta dva z ozirom na nje storila isto.

Albert utakne sveži šopek na mesto posušenega; vendar obdrži slednjega v roki in ga pritiska nežno na ustne, kadar sreča kolombine, kar ne provzročja smeha samo oni, ki mu je šopek vrgla, nego tudi njenim razposajenim družicam. Dan ni bil manj živahen nego prejšnji; pazen opazovalec bi morda celo opazil, da se je hrup in rajanje pomnožilo. Za trenutek je bil tudi grof pri svojem oknu: ko pa sta se prijatelja zopet peljala mimo, je izginil.

Ni treba povdarjati, da je igra z vijoličnimi šopki med Albertom in kolombinami trajala cel dan. Ko sta se na večer vrnila domu, najde Franc pismo od poslaništva; napovedalo se mu je, da ga drugi dan doleti čast, da ga vsprejme Njegova Svetost. Pri vsakem svojih dosedanjih obiskov Rima je te do brote prosil in jo dobil; in deloma iz religioznosti, deloma iz hvalečnosti ni hotel stopiti v krog zidovja rimskega glavnega mesta, da bi se ne poklonil nasledniku svetega Petra, ki nam je dal redki vzgled vseh čednosti. Ta dan torej zanj o karnevalu ni bilo govora; kajti nikdo se ne bliža častitljivemu starčku, ki se nazivlja Gregor XIV., brez globokega ganjenja in spoštovanja, brez ozira na dobročelnost, s katero obdaja svojo velikost.

Vrniši se iz Vetikana, gre Franc naravnost v hotel nazaj in se celo izogiblje kraja okoli korza. S seboj je prinesel cel zaklad pobožnih mislij, za katere bi dotika z norostmi mascherate pomenila profanacijo. Deset minut po petih pride Albert domu. Nahaja se na vrhuncu svojih želja; kolombina je oblekla zopet svoj kmetški kostum in pri srečanju dvignila svojo masko, bila je krasna.

Tržaški poseben vlak k Prešernovi slavnosti. — Tržačani se pripravljajo za veliko udeležbo povodom odkritja Prešernovega spomenika v Ljubljani dne 10. septembra t. l. Poseben vlak jih popelje v Ljubljano. — Pa Goričani?!

Tudi s Štajerskega poseben vlak. — V društvu „Naprej“ v Gradcu se je osnoval odbor, ki prired poseben vlak k odkritju Prešernovega spomenika. Vlak bo vozil iz Gradca do Ljubljane in nazaj.

Resnica o Kostanjevici. — Klerikalci so vsi iz sebe radi Kostanjevice. To tlačijo, zavijajo in lažejo, da je že grdo, ali pristno „katoliško“. Stvar je bila pravzaprav ta. Ni bilo dosti le en dan za veselico, kar dva so hoteli imeti. „Katoliški“ udeležniki so bili precej mačkasti drugi dan, umevno, da niso bili nagnjeni preveč k dobremu. Dobre volje so bili tako, da so se dali celo fotografirati z dr. Lampkom vred. — V krčmo, kjer so potem „društveniki“ obcdovali, je prišel neki miadenič, društvenik, ter si naročil kozarec piva. Tam je bil tudi oni laški delavec. Stajé pri tem mladeniču, bil je precej vinjen, mu je snel s prsij društveno znamenje. Društvenik ni nič reagiral, najbrže ni smatra! tega tako, da bi bilo storjeno s kako hudobijo, oni delavec si je ta čas izposodil 1 krono, je šel po tobak ter se na to vrnil v krčmo. Oni zanikerni društvenik, ki si pusti znamenje vzeti, da se more potem vprizoriti pretep, je bil med tem časom povedal svojim tovarišem, kaj se je zgodilo, nakar so oni sklenili, da pretepejo Laha. To sledi iz tega, ker takoj, kakor je prisedel blizu mize, kjer je društvo obedovalo, pristopi k njemu B. Trampuš, nato pri-skoči Jos. Spačal, in tu so ga zgrabili in vrgli ob tla, planili čezenj ter suvali z nogami in skakali po njem. Če bi ne bilo tam častnikov, ki so poklicali hitro vojaško pomoč, ubili bi ga bili! Tako se je zgodilo, taka je ta reč!

Sedaj pa vprašamo? Ali ni bil napad dobro naprej preračunjen? Ali se niso zmenili tisti čas, ko se je oni odstranil, da ga bodo? In če ni bilo vojakov, ali ga niso ubili? Nam se zdi, da bi bili storili društveniki bolj prav, da so črtali onega svojega društvenika iz svojih vrst, kateremu ni nič mar za društveno znamenje, katero si pusti snemati s prsij kar tako tebi nič meni nič, da uprizori kasneje pretep? Nam ne prihaja niti z daleka na misel, da bi morda branili onega tujega delavca, o, nikakor ne, ampak povedali smo resnico, kakoršna je. In ta resnica kaže, kako sorodna sta si klerikalce in surovost! Zaradi strahopetnega, zanikernega društvenika napasti človeka po tolovajsko, to je vendar odveč! Primerno lekcijo so mu pač lahko dali na drug način, ki bi pristojal lepše „katoliškim možem“, ne pa s tolovajskim napadom! Tako se ne rešuje čast društvenih znamenj! — So pač sadovi „katoliškega gibanja“, kakor smo že stokrat dokazali, žalostni, postajajo pa vedno žalostnejši, ker prehajajo v skrajno surovost in pobjo. Dr. Lampe: Hic salta!

Franc izraža Albertu odkritosrčno sočutje; on pa sprejme isto kot mož, ki je tega vreden. Pri tem trdi, da je na nekkih znakih opazil, da je njegova znanka član najvišje aristokracije. Bil je odločen, da ji drugi dan piše.

Med tem, ko Albert to pripoveduje, zapazi Franc, da ima prošnjo nanj, ki se je pa ne upa izreči. Sili vanj, naj mu jo pove, in mu zatrjuje, da je pripravljen za njegovo srečo žrtvovati vse, kar je v njegovi moči. Albert se da še malo prositi, potem pa prizna, da bi mu storil Franc velikansko uslugo, ko bi mu za sledeči dan prepustil voz samemu.

Pripisoval je namreč odsotnosti prijateljevi to izjemno dobroto, s katero je lepa kmetica razkrila svojo masko. Franc ni bil toliko sebičen, da bi Alberta zadrževal sredi v spletki, ki je bila njegovemu samoljubju tako prijetna in ki mu je s svojo posebnostjo obetala toliko zabave. Poznal je klepetavost svojega prijatelja v polni meri, da si jo bil lahko v svesti, da izve najunanjši napredek, ki ga doseže oni v tej zadevi. In ker Franc vkljub temu, da je že tri leta potoval po Italiji, doslej še ni imel sreče doživeti slinčnega dogodka, mu ni bilo nezanimivo, izvedeti po Albertu, kako se dogajajo tu take zadeve. Obljubi torej Albertu, da se hoče drugi dan zadovoljiti in gledati igrokaz z okna palače Rospoli.

Res je drugi dan videl Alberta peljati se mimo. Nosil je velikanski šop cvetlic, ki je gotovo skrival pismeno odkritje njegove ljubezni. Ta domneva je postala prepričanje, ko zagleda Franc isti šop v rokah dražestne v rožnatem atlasu oblečene kolombine. Tudi ni Albert na večer žarel samo radosti, nego besnega veselja. Albert ni dvomil, da dobi po istem potu od svoje lepe nezanke odgovor. Franc mu je izpolnil vročo željo, zatrjuje, da ga ves ta hrup trudi, in da je sklenil, porabiti drugi dan pregledu svojega albuma in svojih računov. Sicer pa Alberta pričakovanje ni varalo; drugi večer je skočil z jednim skokom v sobo zmagoslavno drže kvišku papir.

„No!“ pravi, „sem se-li motil?“
„Odgovorila je!“ zakliče Franc.

Cerkveni pevci v Kostanjevici. — Dva cerkvena pevca, seveda člana „izobraževalnega“ društva, ko se pripravljata iti pet v cerkev.

A: Porco D..! greš al' ne?

B: Ostija, čaki, sej grem „velju“!

A: Pejdi! Jeb... Boga!

B: Porco D..! Sej grem.

Res, vredni bratje mirenskih „oštjarjev“. — Sadovi izobraževalnega društva na katoliški podlagi!

Dr. Lampku: „Tu se špeglej, brumna duša!“

Obračun s kanalskim podružnikom Pečenkom. — Kanalski kaplan-podružnik Pečenko se repenči po „Norici“ in „Prismojenecu“ radi sitnosti, katero je delal M. Maržiču povodom krsta njegovega otroka. Seveda mož taji in zavija.

Vest v „Sotci“ moramo popraviti v toliko, da niso nesli otroka Markičevega v Kanal, ampak Markič je bil šel sam prosit tje, da bi mu otroka krstili. Dete je postajalo slabo, vkar iz Plavij je imel tisti dan cerkveno opravilo pri sv. Ahacu v Prelesju, vreme pa je bilo neznansko grdo. Markiču je bilo do tega, da se dete krsti, ker je bilo slabo, ter se je bal, da ne bi umrl brez krsta. Šel je torej, kamor je imel najbližje, v Kanal. Pečenko ga je zapodil, rekoč, da ne krsti, dasi ga je ponužil noprošil ter pristavljaj, da je dete slabo. Šel je še drugič k njemu, ali slabo je naletel, kajti ko je omenil Markič nekaj o duši, je zarežal nad njim sveti mož, da kaj njemu mar za dušo in telo. Markič je pripravljen priseči, da je kaplan Pečenko res tako rekel. Mož je šel žalosten domov. Peljal se je pa potem v Prelesje po vikarja g. Dermastja, ki je res kljub slabemu vremenu hitro vstregel Markiču ter se peljal v Plavi krstit njegovo dete. Markič je šel v Kanal 1). radi tega, ker je bilo dete takrat slabo; 2). ker je bližje in je bilo slabo vreme; v glavnem 3). radi tega, ker je bil vikar v Plaveh zadržan v Prelesju, Markiču pa je bilo na tem, da se otroka hitro krsti. Sicer je bil vikar iz Plavij tisti dan zjutraj ob 6. uri v Desklah, ali takrat pa še ni bilo hotrov. Markič je torej ravnal popolnoma pravilno. Nič nagajivosti ni tu vmes, nobene sitnosti, samo skrb za to, da bo otrok krščen, ga je gnala v Kanal, kjer pa je Pečenko prav nekrščansko z njim ravnal. Seveda kaj dobrega ne moremo pričakovati od njega, ki se je drznil pred leti klofutati mežnarja v zakristiji za ničarjio! — Tako! Sedaj smo pri kraju!

Blamažo kanalskega kaplana Pečenka je priobčil tudi „Prismojenec“ v četrtek, dasi smo že v sredo povedali, da g. Gabršček ne stoji v nikaki zvezi z vestmi o imenovanem kaplanu. Namen „Prismojenca“ je bil pač ta: udariti zopet enkrat z lažjo po g. Gabrščeku! Po stari navadi!

Orožniki pred sodnijo govorijo le nemško. Tako pač morajo, ker jim je tako ukazano. Glede na to omenjamo, da so Čehi v zadnjem zasedanju državnega zbora interpelirali radi rabe nemščine pred sodnijo od strani orožni-

kov. Ministerski odgovor se je glasil, da smejo govoriti tudi češko pri čeških razpravah. Od takrat se poslužujejo orožniki na Češkem pred sodnijo češkega jezika.

Prav bi bilo, da se raztegne taka jezikovna določba tudi na jug, da se smejo gg. orožniki poslužiti tudi slovenskega jezika pred sodnijo, ker je drugače jako neprilčno, če se sliši orožnika pri čisto slovenski razpravi govoriti le nemško.

Izpred sodnje. — Šest tednov zapora je dobil Avg. Gardin iz laškega Vidma radi poškodbe, katero je povzročil na izvoznem trgu Mariji Hvaličevi ter ker se je zoperstavljaj redarjem, ko so ga hoteli aretirati.

Amalija Žagar z Bovškega je bila obtožena krivega pričevanja pred sodnijo, pa so jo oprostili obtožbe.

20 letni Jakob Saksida je bil ukradel pred dvema letoma neko sukno nekemu Iv. Belliju, kasneje pa še nekaj drugih rečij Iv. Zornu. Radi tega je bil obsojen na 10 mesecev težke ječe; potem pride pod policijsko nadzorstvo.

Št. Andreška ulica je tako zanemarjena in izdelana, da se je mora šteti res le med mestne ulice. To je grapasta pot, udrtja in nevarna, dasi se vrši dan na dan po njej velik promet. Zadnji čas je pač, da se pobriga magistrat tudi za take ulice na periferiji ter jih popravi, da ne bo čuti vedno le pritožbe o gorških ulicah in cestah.

Kako se ustanavlja prva slovenska meščanska šola! — Znano je, kako birokratski, neukreton, počasen in bogsigavedi še kakšen je avstrijski vladni aparat, kadar ima ustanoviti slovenske šole. Pet let je že preteklo, odkar se ustanavlja prva slovenska meščanska šola v Postojni! Pet let je namreč že minulo, odkar je soglasno sklenil kranjski deželni zbor, da bo dežela plačevala učitelstvo na tej šoli. Občina je obljubila dati brezplačno potrebne šolske prostore za toliko časa, da se reši vprašanje glede šolske stavbe. Vse druge formalitete bi se dale rešiti z najslabjšo polževo hitrostjo tekom enega leta, pa niti ne bi bilo treba, da bi gospoda kazala ono dobro voljo in ono agilnost, ki jo opažamo pri snovanju nemških šol. — Pred štirimi leti že bi torej lahko imeli Slovenci prvo meščansko šolo z materinim učnim jezikom. A vladni kurs, ta ponemčevalni sistem si je tudi v tem slučaju obvaroval svojo avtoriteto. Delale so se ovire nad oviro in šele letošnjo spomlad se je sestavil učni črtež, ki bi ga imelo odobriti naučno ministvo. Danes štejem 26. avgust, a o odobrenju učnega načrta nam ni še ničesar znano in o kakem razpisu učiteljskih mest ni ne duha ne sluha. Vse kaže, da nas hočejo zopet za eno leto oškodovati, ali boljše rečeno: opehariti; kajti gospodje nam že štiri leta obljubujejo takojšnjo otvoritev šole. Mi nujno zahtevamo pojasnila! Zakaj se ne razpiše učiteljskih mest za letošnjo jesen? Zakaj se ne izposluje nujnejše potrdila skozi tri ali štiri leta zavlačenega naučnega načrta? — Če bi

„Čitaj.“

Zmagoslavno je izgovoril te besede.

Franc vzame papir in čita:

„V torek večer ob sedmih izstopite nasproti ulici dei Pontifici iz voza in sledite romanski kmetici, ki vam iztrže Vaš moccoletto. Na prvi stopnjici cerkve San Giacomo pripnite rdeč trak na ramo Vašega bajazzo-kostuma, po čamur bode te spoznani.“

„Odslej dotlej me ne bode te več videli.“

Vstrajnost in molčečnost!“

„No!“ reče Francu, ko je ta pretital, „kaj misliš o tem, dragi prijatelj?“

„Jaz mislim,“ odgovori Franc, „da navzema stvar čist tek zelo prijetnega malega doživljaja.“

„To je tudi moje mnenje,“ pravi Albert, in zelo se bojim, da bodeš moral iti na ples vojvode Bracciano sam.“

Franc in Albert sta dobila namreč zjutraj vsak po eno vabilo od slavnega rimskega bankirja.

„Dobro premisli, dragi Albert,“ pravi Franc, „cela aristokracija bo pri vojvodi, in če tvoja lepa neznanka res pripada k aristokraciji, si ne bo mogla kej, da tudi ona pride tja.“

„Naj bo ondi ali ne, jaz ostanem glede nje pri svojem mnenju,“ nadaljuje Albert. Čital si biljet; poznaš pomanjkljivo vzgojo, ki so je ženske mezzosita (srednjega stanu) v Italiji deležne. Prav! čitaj biljet še enkrat, dobro preišči, glaj lepo pikavo in pokaži mi v njem napako v pravopisju ali slogu.“ Res je bila pisava zelo lepa in pravopisje brez graje.

„Ti si izvoljenec,“ zatrjuje Franc.

„Smej se, kolikor hočeš, zasmehuj me, kar ti vleva srce,“ odgovori Albert, „jaz sem zaljubljen.“

„O moj Bog! Ti si me vstrašil!“ kliče Franc, „in že vidim, kako pride: ne samo na ples vojvode Bracciano pojdem sam, nego tudi v Florenco se moram vrtni sam.“

(Dalje pride.)

bi drugod delali ustanovitvi meščanskih šol toliko težav, kot jih delajo našim ubogim šolskim oblastem, potrebovali bi npr. v Kraljeviči Češki par tisoč let, da bi imeli ono število meščanskih šol, kot jih danes posedujejo. Nikdar naj se nas ne tolaži več s praznimi izgovori, da je to in ono zakriviho zavlačevanje. Naše potrpežljivosti je konec. Krivde je iskati v c. kr. pisarnah šolskih oblastev! — Zahtevamo, da se stvar nemudoma urgira. Prva slovenska meščanska šola v Postojni ni le lokalno, nele kranjsko prašanje, marveč principijelna zadeva, ki se tiče vseh Slovencev, in vsi smo opravičeni zahtevati od avstrijske vlade zanjo brzega brezpogojnega zadoščenja! — Po „Notranju“.

Bojevit dr. Lampe. — Mali dr. Lampe je bil v Kostanjevici čudovito bojevit. Govoril je o nekih zidovih, katere treba predreti! Ko je prišel domov, je pa začel pisati po „Slovenca“ celo o nekem izganjanju (ker je premalo zaslužil, je govoril tudi o žepu!), da bi se on lažje sprehajal sam po kršnem Krasu ter bi mu letelo „flike“ kar same v bisago, ki je pri vseh farjih, pa če so mičkani ali veliki, jednaka. — Kaj pa, če bi se res dogodilo kaj o izganjanju, pa ne tistih, katero misli on, marveč tiste male osebe, ki je zakrivila že toliko zla na Goriskem. Dr. Lampe je zanesel klerikalno surovost na Gorisko, zato pa bi bilo prav, da bi se mu razodelo prav na jaseu način, kaj je izganjanje, ker ta človeček že govori o tem. On pomaga grditi goriske Slovence, ker jih podivjuje, ter vstvarja s svojo navzočnostjo take reči, kakor v Kostanjevici. Kaj si morejo misliti o našem narodu tuji oficirji, če vidijo tako podivjanega, kakor v Kostanjevici! — Ven s provzročitelji surovosti, proč z Lampeti! Ni drugače, s temi ljudmi treba korenito obračunati. Naj se to zgodi prvič, ko se zopet predrne proti Lampku v našo deželno provzročat škandale in tolovajstva!

Kdaj maše največ izdajo? — V bližnji okoličanski vasi je razlagal v cerkvi gospod nunc, da maše za mrtve največ zaležejo ali 8. dan po smrti ali pa 30. dan. Seveda se more za mašo na tak dan plačati nekaj več, ker več zaleže. Doslej so mislili dobri vaščani, da so vse maše jednako vredne, če se jo bere ta dan ali pa drugi — toda sedaj so sprevidel, da to ni tako, marveč da so maše različne, ter da za mrtve zaležejo največ ali 8. dan po smrti ali pa 30. — Kako že pravi naš narodni pregovor? Vera po farjih gor, po farjih dol!

Dve novi zavarovalnici za govejo živino. — Osnovali sta se dve novi zavarovalnici za govejo živino, in sicer za Doberdob in Opatjeselo; za vsak kraj posebej.

Laška ljudska knjižnica za — Podgora. — V Gorici obstoji neko iredentovsko društvo „Unione dei Giovani Friulani“, ki si je zamislilo ljudsko knjižnico, in sicer jo hoče postaviti tudi v slovensko Podgora! Torej politika ne prava izobrazba naj bo cilj te laške knjižnice! — Sicer bomo o tem še govorili, za danes pa svetujemo laškim fantičem v Gorici, naj najprvo le lepo sami čitajo ljudsko knjižnico, ker so najbolj potrebni čtiva!

Kaj se pravi bicikelj posojati. — Posestnik A. Plahuta v ulici Lung'hisonzo je posodil nekemu mladeniču bicikelj. Ta se je lepo usedel na bicikelj ter jo ubral v Stračice, kjer je v neki prodajalni na račun svojih starišev vzel nekaj sladkorja, kave in drugih rečij pa 11 gl. si je izposodil. Potem jo je popihal, nikdo ne ve kam. Mladenič, ki je vzel kolo „na posodo“, je naznanjen policiji.

Vojak. — Včeraj je došel v Gorico 27. pešpolk z nadvojvodo Jesip Ferdinandom. Poklonit sta se mu šla dvorni svetnik grof Attems in župan dr. Marani. Sedaj je vse živo vojaštva v mestu in okolici: pešci, lovci, topničarji in konjeniki so nastanjeni v mestu in bližnjih vaseh. — V ponedeljek odidejo v Gradisce ob Soči.

Volitve staršinstva v Čezsoči. — Pri volitvi staršinstva dne 21. t. m. so bili izvoljeni: Matevž Bizjak, Ivan Kravanja, Franjo Šuler, Andrej Kutin, Andrej Bizjak, Josip Klavara, Josip Bizjak, Ivan Hrovat, Ivan Bizjak, Andrej Hrovat, Matija Brginc, Josip Šuler; — namestniki: Simon Klavara, Andrej Klavara, Srečko Kavš, Alojzij Vulf, Franjo Hožnar, Ivan Bizjak, Gable. — Napredni in za obči blagor uneti možje.

Društvo „Naprej“ v Dornbergu priredi, kakor že znano, veliko veselico s predstavo narodne igre „Deseti brat“. — V zadnjem dopisu je bilo po pomoti izpuščeno, da nastopi v igri tudi g. Verovšek iz Ljubljane. Zanimanje za veselico je veliko; brez dvoma bo dne 3. sept. v Dornbergu vse polno občinstva z raznih strani.

Pevske in bralno društvo „Naš prapor“ v Pevmi priredi dne 17. septembra t. l. plesno veselico na prostoru g. Janeza Pavlin-a v Oslavju. Čisti dobiček se uporabi za ustanovitev društvene knjižnice.

Strla je ubila v Trziču 52letnega Dominika Galopina, ki je stal pod drevesom za časa nevihte. Ostal je na mestu mrtev. Sina njegovega je poškodovala.

Utonil v Soči. — V četrtek zvečer okoli 7. ure se je šel kopat v Podgori v Sočo neki delavec. Ali komaj jo bil malo časa v vodi, je utonil.

Utopljenec je 25letni monter Gustav Polster iz Gradca, ki je delal v Rudolfinumu.

Lovski pes. — Pri gosp. Št. Štruklju v Št. Mihelu št. 43. se nahaja že 3 tedne neki lovski pes. Isti mora biti iz Gorice, ker nosi vratnico in na njej št. 42. — Kdor ga je izgubil, naj se oglasi pri imenovanem gospodarju.

Odprti lekarni. — Jutri pop. bosta odprti v Gorici lekarni Pontoni-Kürner.

Ponočna služba v lekarnah. — V času od 27. t. m. do 3. septembra t. l. bo ponočna služba v lekarnah Pontoni-Kürner.

Zahvalo. — Podpisano vodstvo izreka tem potom najiskrenejšo zahvalo vsem onim, ki so pripomogli, da je XVII. glavna skupščina „Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“ dne 13., 14. in 15. avgusta t. l. v Pulju vspela tako lepo. Zahvaljuje se v prvi vrsti gg. poročevalcem: Pavlu Plesničarju, dr. Franu Hlešču, Miroslavu Anžlovarju in Ivanu Šegi za izborna in zanimiva poročila; g. Ernestu Jelušiču, nadržitelju v Pulju, za obilni trud, ki ga je imel s pripravami za Zavezino zborovanje; slavnemu ožboru „Čitavnice“, da je prepustil svoje prostore za sejo upravnega odbora; gđc. Drolovi in Petrovičevi, ki sta pripomogli k prireditvi koncerta; gg. pevcem za lepo petje; vsem onim, ki so brzojavnim potom pozdravili naš shod; vsem govornikom za navdušene napitnice in sploh vsem udeležnikom, ki so pripomogli, da je nastopila „Zaveza“ tako imponantno. Prav posebno pa se zahvaljujemo slavn. poveljništvu c. in kr. mornarskega arsenala, ki nam je dovolilo ogledati mornarski arsenal, veliko bojno ladjo „Kronprinz Rudolf“ in nad vse zanimivi muzej, ter dalo v to spretno vodnike, ki so nam raztolmačili vse natanko; slav. c. kr. pristaniškemu admiralatu, ki nam je neomejeno in brezplačno dal na razpolago 2 tenderja za prekrasno vožnjo na divne Brione in v Fazano; g. Zuffarju, ravnatelju Brionskih otokov, za ljubeznjiv sprejem in tolmačenje tamošnjih zanimivosti. Vsem tem prav posebna zahvala!

Vodstvo „Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“. — V Ljubljani, 20. avgusta 1905. Predsednik: L. Jelenc, tajnik: Drag. Česnik.

Neredna stolica

provzroča tisočere bolezni. Izkušnja uči in je skoro neverjetno s kako ravnodušnostjo večina trepečega ljudstva ne skrbi za odstranitev tega zla. Steklenica rogaškoga „Tempel“-vrelca k vsakdanjemu vinu odstranjuje z vspehom tako zlo.

Vojna med Rusi in Japonci.

Na bojišču.

Na mandžurskem bojišču je mirno. V Koreji pa se Japonci zelo gibljejo in tudi na vzhodu. V ustju reke Gofra so Japonci izkrcali svojo posadko, večje križarsko brodoge plove v Ohotskem morju in obrežju Kamčatke. Dne 13. avgusta so Japonci bombardirali Lazarevsk in odtod odpluli proti Džauru. V Nikolsku se čisto blišajo strelji od Sahalina. Ob ustju Amurja, v Tatarskem in Laperuzovem zalivu križajo japonske torpedovke. V Koreji je bil japonski napad na Sakasi odbit. Drugi oddelek je pa vzel Simpuzansin. Rusi so pa malo stopili v ofenzivo in Japonce odgnali od Kopunsana. Čuje se, da so znatne sovražne sile pri Hadengu, ki hočejo prekorčiti gorovje. Prej so konjeniško službo v Koreji opravljali orožniki, zdaj pa je na mestu že redna vojska.

Za sledeč nadaljevanja vojne.

Za slučaj, da se razbijejo mirovna pogajanja, nameravajo sklicati Rusi pod orožje vse rezerviste letnikov 1895. do 1902. General Linevič upa na zmago. Nabavil je v Mongoliji 35.000 konj ter ima sedaj na razpolago obilno konjeništvu.

O mirovnih pogajanjih.

Mirovna pogodba se sklene baje na temelju teh pogojev: Rusija da Japonski neko denarno svoto za preskrbovanje ruskih vojnih ujetnikov ter za negovanje bolnih in ranjenih Rusov. Denarna svota pa ne sme biti velika. Nadalje odstopi Rusija Japonski severni del otoka Sahalina, južni del pridrži pa za-se. Japonaka se pa odreče zahtevi, da bi se fej iz-

ročile internirane ruske vojne ladje in da bi Rusija ne smela imeti velike pomorske sile na skrajnem Vstoku.

„New-York Herald“ poroča, da hočejo japonski pooblaščenca predlagati, naj se vztočno-kitajskih železnica postavi pod nadzorstvo mednarodne družbe. V tem vodstvu bi bile zastopane Japonska, Kitajska, Nemčija, Anglija, Francija, ameriške Zvezne države in tudi Rusija pod pogojem, da ta poslednja vsprejme zahtevane predloge.

Kakor poročajo „Matinu“ iz Portsmoutha, je Witte o odkupu otoka Sahalina izjavil, da Rusija na to ne pristane, ker je v istem prikrita vojna odškodnina.

„New Yorker Staatszeitung“ poroča, da je ruska vlada že sklenila pogodbe z različnimi parobrodni družbami za prevažanje ruskih ujetnikov iz Japonske v Evropo, in to razlagajo kakor dobro znamenje, da pride do sklepa miru.

Poročevalec „Lokal-Anzeigerja“ poroča iz Portsmoutha od 23. t. m.: Kakor vem gotovo poročati, da so Rusi sinoči zopet prejeli iz Petrograda navodila, da ne smejo popustiti v nobeni točki. Temu nasproti da dajo Japonci, kakor nikdar poprej razumeti, da so pripravljeni dovoliti koncesije.

„Matinu“ so sporočili iz Portsmoutha 24. t. m.: Položaj je postal očitno nekoliko bolji. Seveda dokazujejo brzojavke, ki jih Witte še vedno prejema, intransigentno vedenje ruske vlade. Vendar se Witte nadeja, da pride do sporazuma z Japonci, na način, da Rusija za veliko svoto odkupi celi otok Sahalin ali pa del istega. Japonci so na navet Rooseveltov vsprejeli ta predlog.

Japonski mirovni komisarji so stavili nov predlog, katerega je Witte označil kakor star pogoj v novi obliki. Witte je prosil za odlog, da zamore pismeno odgovoriti. Japonci baje predlagajo, naj Rusija odkupi polovico Sahalina za 1200 milijonov jenov. Konferenca je odgodjena do 26. avgusta.

Komura je ponedil Viteju: 1. Japonska ne zahteva več omejitve ruske pomorske sile v Aziji in izročitve interniranih ruskih ladij; 2. ne zahteva vojne odškodnine; 3. Rusija mora odkupiti severni del Sahalina za 600 milj. dolarjev. Vite je dobil na to iz Petrograda negativen odgovor.

Razgled po svetu.

Državni zbor bo sklican baje na dan 22. septembra t. l. Ministerski predsednik poda takoj v prvi seji izjavo o stališču avstrijske vlade nasproti razmeram na Ogrskem. Tako bo dana prilika strankam izjaviti se o teh razmerah.

Nadomestna državnozborna volitev na Koroskem. — Državnozbornske volitve v kmečkih okrajih Celovec-Borovlje so razpisane na 10. oktobra. Volitvi okraj obsega sodnijske okraje: Borovlje, Doberla vas, Pliberk, Železna kaplja. Če koroski Slovenci nastopijo z vso odločnostjo in vstrajnostjo, je mogoče, da prodere slovenski kandidat.

Papež Pij X. pred sodnijo. — Pod papežem Levom XIII. si je znal Vatikan vse tako urediti, da mu ni bilo mogoče dostaviti nijedne pozivnice k sodnji. Pred nekaj dnevi pa je čakal sodnijski sluga z dvema pričama papeževga državnega tajnika Merry del Val ter mu izročil pozivnico. S početka se je kardinal branil, potem pa jo je vzel. To se smatra za nov korak zbliževanja državni oblasti. Ali sedaj je vložilo vse polno oseb tožbe proti Vatikanu, in če bo Merry del Val hodil dosti okoli, ga bo vedno čakal na cesti sodnijski sluga. — Omenjena pozivnica se tiče tožbe družine Ottalevi v Neaplju, katere umrli sorodnik je bil določil leta 1901. svojim dedičem Leva XIII. Družina se protivi onemu testamentu ter zahteva dedščino. Pričakuje se, da uredi papež to reč povoljno za prave dediče.

Za Strossmayerjev spomenik se je sestavil v Zagrebu klub najodličnejših dav. ki so se zavezale, da plačujejo vsak mesec določeni prispevek.

„Narodni dom“ v Podgradu. — Jutri 27. t. m. bo v Podgradu v Istri velika narodna slavnost otvoritve „Narodnega doma“. Slavnostni govor bo govoril poslanec Spinčić. Nastopijo tudi člani slov. gledališča iz Ljubljane. Staroslovensko mašo bo pel akademični pevski zbor.

Žrtev viharja. — V sredo okoli 6. ure se je šel v Trstu kopat v morje 15 letni dijak Albert Polinjak. Ko je prišel nenadoma vihar, se je skrtil v bližnjo stružarico, katero je pa vihar podrli ter pri tem dečka ubil. Potegnili so truplo čez čas izpod stružarice.

Konj poginil v cirkusu. — V cirkusu „Lipet“, ki daje sedaj predstave v Ljubljani, je padel konj pod igralko Olgo Lošcevo na tla ter ostal na mestu mrtev. Igralka se ni poškodovala. Konja cenijo na 3000 K.

Tat v cerkvi. — V Bohinjski Bistrici je pokradel 64 letni Janez Štrukelj, doma od Sv. Lucije, iz pušice v cerkvi neko malo svoto denarja, okoli 3 K, katero je zakopal v zemlji, ko je videl, da je zasačen pri tatvini. Orožniki so ga ujeli ter izročili sodnji v Radovljici.

Japonska vojna komisija na Reki. — Na Reko je došla japonska vojna komisija, sestavljena iz generalov Šjans, Velihasten in Hav. Naročili so v tamkajšnji torni torpedov več torped.

Strašna nesreča na Barbarigi. — V sredo se je dogodila na Barbarigi blizu Pulju grozna nesreča. Eskplodirala je mina, pet ljudi je ubitih, petnajst ranjenih. Mrtvi in ranjeni so sami Hrvatje.

Izum Slovence v Ameriki. — Trščanskemu Lloydu javljajo iz Washingtona, da je bil v tamošnjem glavnem državnem uradu patentiran stroj za dviganje in nameščanje plinovih, vodovodnih, parnih, tvorniskih, hidravličnih in drugih gradbenih cevij. Ta stroj, ki mu je jednostavnost uprav veličastna, je prikladen za dviganje velikih in malih bremen. Zanimivo je to, da se s tem strojem v veliki meri štedita čas in človeški trud. Izumitelj tega stroja je Slovenec Ivan Kambič in je navaden delavec v Ambriague (Pensilvanija) v Zjedinenih državah.

Gospodarstvena duma. — Novi ruski državni zbor se otvori v navzočnosti članov carske rodbine, ministrov in diplomatičnih zborov. V prvi vrsti se gospodarstvenjaki dumi predložijo sledeči načrti: reforma mesne in deželne uprave, reforma kmetijskih zakonov, židovsko vprašanje, uvedba prisilnega šolskega obiska. Nadalje predložijo dumi razne reformne komisije svoja poročila.

Klerikalna surovost. — V Solnogradu je umrl dne 23. julija t. l. v 70. letu svoje starosti neki upokojeni stotnik. Poročen je bil z neko protestantkinjo iz Berlina, koučno je tudi sam prestopil v protestantsko cerkev. Kmalu na to je zbolel. Ko je ležal bolan na smrt, je prišel v hišo stolni dekan Jurij Mayr. Ko ja ta izvedel, da je zdravnik prepovedal vsako razburjenje ter da je stotnik nevarno bolan, je vprašal, zakaj se ni poslalo po nobenega duhovnika. Na to se je dekanu povedalo, da je vendar stotnik protestant. Tu pa je vzrotil dekan, rekoč, da v poznejših letih ne more nikdo več prestopiti v drugo vero ter da mora postati stotnik zopet katoličan. Udrl je na to v sobo bolnikovo ter začel vzbujati bolnika tako dolgo, da mu je zdravnik energično prepovedal še dalje govoriti vanj. Takrat je šel, ali pozneje je hotel še enkrat udreti v bolnikovo sobo, pa so ga vrgli ven. Šele ko se je zbal oblasti, je pustil umirajočega stotnika v miru.

Hitrost lastavice. — V Antwerpnu je ujel nekdo lastavico, katera gnezdi pod streho njegove hiše, jo je zaznamoval na perutih, potem pa jo je izročil možu, ki je spremljal večje število golobov družbe „Colombophile“ v Compiegne. Drugi dan je bila v Compiegne izpuščena lastavica ob 7. uri 15 minut jutraj, ob istem času kakor golobje. Golobje so iskali precej časa smer, lastavica pa jo je kar mahnila proti severu ter je bila že ob 8.23 v Antwerpnu v svojem gnezdu. Preletela je 235 km v 1 uri 8 m, torej s hitrostjo 3507 m v minuti. Golobje so preleteli 922 m na minuto.

Tatvina na Opčinah. — V postajo električne železnice so udri neznanji tatovi ter odnesli 530 K. O tatovih ni nikakega sledu.

Laditev cerkve od države na Francoskem. — Papež sestavlja sedaj okrožnico, v kateri poda francoski duhovščini navodila, kako bo treba postopati, kadar stopi v veljavo zakon o ločitvi cerkve od države.

Proti geslu: „Trieste o nulla“! — Sedaj sta bila na Tridentskem že dva shoda, na katerih so se izrekli Lahj proti geslu: Trieste o nulla! gledé vseučiliškega vprašanja. Drugi shod je priredil državni poslanec Conri. Zahtevali so vseučilišče v Tridentu. „Piccolo“ označuje Lahe, ki so proti gorenjemu geslu, s klerikalci.

Ukrcaje nemških čol v Trstu. — Dne 27. t. m. zvečer pride s posebnim vlakom v Trst nemška četa, sestojeca iz 9 častnikov, 3 podčastnikov in 220 mož, ki so namenjeni v Vztočno Afriko. Takoj po prihodu se četa ukreca na Lloydov parnik „Körber“, ki odpluje dne 28. t. m. v Durban v južno Afriko. Dospel je v Trst kapitanlejtenant Webneke, da pripravi vse potrebno za ukrcaje.

Književnost.

Sa Maloga Lošnja. — Napisal dr. Pero Magdič, odvjetnik. Pretiskano iz lista „Naše pravice“ v Varaždinu. Stane 20 vinarjev. Čisti dohodek je namenjen fondu za zgradbo „Hrvatskega Doma“ v Malem Lošnju. V živih besedah slika pisatelj borbo hrvatskega življa v Lošnju z laškim ter navdušuje rodoljube na obrambo, da postane Lošinj, kar je bil nekdanj, vrlo hrvatsko mesto in ne bo več gnezdo zagriženih Lahonov.

Kradja kod kraljevičkih jezuita. — Jedno pravosodno umorstvo. — Po sodnijskih spisih je sestavil to brošuro dr. H. Hinkovič, v kateri je razloženo, kako je bil postal Nazarij Kehler, izprašani strojlar v Kraljevici, žrtev jezuitov, obtožen tatvine, obsojen, pozneje pa puščena svoboda. Brošuri je tudi pridjana slika Kehlerjeva. — Brošura je velezanimiva. Stane samo 50 vin. Naročila naj se naslovijo na g. Nazarija Kehlerja v Kraljevici, denar pa naj se pošilja na Reko na: „Riečka dionička tiskara“.

Lekarnarja A. THIERRY-jev
BALZAM pristen le z varstveno znamko zelena nuna.

Najstareje ljudsko sredstvo proti prsim in pljučnim boleznim, kašlju, riganju, želodčnemu krču, slabemu teku, kiseli, zgagi, zaprtju, napihovanju, indurciji, ranam, zobobolu itd. Franko na vsako pošto z zabojem vred: 12 malih ali 6 dvojnatih steklenic 5 K, 60 malih ali 30 dvojnatih steklenic 15 K.

Jedino pristno **Centifolijno mazilo.**
(Mazilo iz cvetlic tarzentrot.)

Najmočnejše čistilno mazilo sedanjosti. Učinkuje gotovo pri zastarelih bolečinah in ranah. Stane s spretnostjo in poštino vred: 2 lončka K 3.60. Pri tuo je lino iz lekarnarje pri angelju varuhu A. THIERRY-ja v Pregradi pri Rogatcu-Slatini kamor naj se naslavljajo naročila. Da ta zdravila gotovo učinkujejo ter so nenadomestna, pričuje brošurica s tisočimi zahvalnimi pismi, ki je pridjana zastoj balzamu, ali se isto dopošlje posebej na zahtevo.

Lampijone, krožnike, prtiče
iz papirja
prodaja po ugodnih cenah
knjigarna A. Gabršček.

Božjast.

Kdor trpi na božjasti, krēih in drugih nervoznih boleznih, naj zahteva knjižico, o teh boleznih. Dobiva se zastoj in franko v priv. Schwannens-Apoteke, Frankfurt a. M.

Ceniki zahtevano brezplačno.

Ruske knjige v izvorniku.

— Podpisani knjigarni se je posretil nakup večje zaloge ruskih knjig v izvorniku. Knjige so docela nove. Izvirna cena je K 2-40, — podpisana pa jih prodaja le po K 1-60. Te knjige so:

1. Peterburgskije Tumani, I. del.
2. „Pered čem — to?“ Roman. in „Trup“ povest.
3. „Iz Trjasini na Dorogu.“ Roman.
4. „Zvezda“ (Potepenko) — in „Žena“ (Čehov).
5. in 7. „Bezmoljirije neba“, roman.

Slovanska knjigarna
A. Gabršček v Gorici.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Rahtolja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nraharskega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBSČINE
za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBSČINE
za krojače in ševaljarje.

Svetinjice. — Rožni veneli. — Mašne knjižice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krojačarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 2 35-8

Pivovarna Gorjup v Gorici

Tržaška ulica in ulica Rossini.

V nedeljo dne 27. avgusta 1905 bode

VELIKI JAVNI PLES

Začetek ob 5. uri popoldne.

Dstopnina 20 vin, vojaki 10 vin., otroci ustoppnine prosti.

Ples brez vstopnine

Začetkom septembra 1905

se otvori

prva goriška trgovina

z modnim in manufakturnim blagom

PREGRAD & ČERNETIČ

GORICA — „Trgovski dom“ — GORICA

Gorica — Gorica
Klimatično zdravilišče.
Hôtel Südbahn
na Telovadnem trgu, poleg ljudskega vrta. — Hotel prvega reda. — V hotelu in dependanci nad 70 sob in salonov. — Lastna električna razsvetljava. — Električni avtomobil-omnibus k vsem brzovlakom in po potrebi. — Velik park pretežno z eksotičnim rastlinstvom. — Mirna, krasna lega, nič prahu, kakor nalašč za one, ki hočejo prijetno in mirno preživeti nekaj časa v Gorici. — Izborna kuhinja in klet. — V hotelu je obsežna knjižnica.

CHRISTOFLE
Namizno orodje in posodje vseh vrst.
Priznana težko posrebrnjena najljepše forme.
Kompletne kasete namiznega orodja, posodja za omako, kavo, čaj, namizni podstavki, umetni izdelki.
Jedino nadomestilo pravega srebra.
Posebni izdelki za hotele, restavracije in kavarne, kakor tudi pensijone, gospodinjstvo itd.
C. kr. dvorni založniki
Christofle & Co. — Dunaj
I. Opernring 5 (Heinrichshof).

ZBORI moški in mešani.

ŠEST MOŠKIH ZBOROV, uglasbil Anton Nedvč. 1. Pečeva molitev. — 2. Ljubez in pomlad. — 3. Lahko noč. — 4. Planinsko dekle. — 5. Popotna pesem. — 6. Pri poroki. (G. M. 1889.) K 1-10

OSEM MOŠKIH ZBOROV, uglasbil Anton Nedvč. 1. Zastaveniča (kantata). — 2. Ponočni pozdrav. — 3. Ne zabi me. — 4. Podoknica. — 5. Ko gledam ti v oči. — 6. Dekletu. — 7. Nagrobna pesem. — 8. Avstrija moja. (G. M. 1891.) K 1-10

SEDEM MOŠKIH GLASOV, uglasbil P. Hugolin Sattner. 1. Zjasi zvezde mu temne! — 2. Kakor nekdanj (čvetospev). — 3. Pogled v nedolžno oko. — 4. Za dom med bojni grom. — 5. Zdravilca. — 6. Veseli zbor. — 7. Na planine (Partitura s štirimi glasovi). (G. M. 1894.) K 2-50

NA VRELU BOSNE. Velik moški zbor. Uglasbil F. S. Vilhar. (G. M. 1900.) K 1-60

NAPEVI ZA ČVETERO IN PETERO MEŠANIH GLASOV, zložil P. Hugolin Sattner. 1. Nazaj v planinski raj. — 2. Po zimi iz šole. — 3. Studenčku. — 4. Majniku v pozdrav. — 5. Detetu. — 6. Opomini k petju. (G. M. 1888.) K 0-70

NAPEVI ZA 4 IN 5 GLASOV, zložil Anton Nedvč. 1. Oblakom. — 2. Na goro. — 3. Nazaj v planinski raj! (G. M. 1887.) K 0-70

NAPEVI ZA 4 IN 5 MEŠANIH GLASOV, zložil Anton Foeerster. 1. Ah, ni li zemljica krasna? — 2. Domovina. — 3. Naše gore. (G. M. 1887.) K 0-70

TRJE MEŠANI ZBORI, uglasbil Anton Nedvč. 1. Naša zvezda. — 1. Veseli pastir. — 2. Vjoličin vonj. (G. M. 1891, XXII.) K 1-10

TRJE MEŠANI ZBORI, uglasbil Stanko Pirnat. 1. Naša zvezda. — 2. Bog je moj ščit. — 3. Oblaku (6-glasen mešan zbor). (G. M. 1898, XXVIII.) K 1-30

DVA MOŠKA IN DVA MEŠANA ZBORA. 1. Občutki, moški zbor s samospevom za bariton, zložil Jakob Aljaž. — 2. Pomlad in jesen, moški čvetospev, zložil Stanko Pirnat. — 3. Kitiča, mešan čvetospev, zložil Anton Foeerster. — 4. Žalost, osmeroglasen mešan zbor, zložil Stanko Pirnat. (G. M. 1895, Partitura s 6 glasovi.) K 3-10

DVA MEŠANA ZBORA, uglasbil P. Hugolin Sattner. — 1. Vrba. — 2. Naša pesem. (Partitura in glasovi.) (G. M. 1898, XXIX.) K 1-30

VZPOMLADNA PESEM, velik mešan zbor, uglasbil Stanko Pirnat. Partitura in glasovi (G. M. 1898, XXVII.) K 2-10

LJUBICA. Mešan zbor, zložil Anton Foeerster. (Partitura in glasovi.) (G. M. 1894, XXV.) K 1-70

VENEC VODNIKOVIH LE NA NJEGA ZLOŽENIH PESMIJ, za moški, mešani zbor, samospeve, — s klavirjem. Druga izdaja. Uglasbil Anton Foeerster. (G. M. 1894.) K 2-10

MAT. HUBAD. a) Slovenske duhovne pesmi iz 16. in 17. stoletja. (Mešani zbori). — b) Slovenske narodne pesmi. — 1. Rožmarin. — 2. Sem slovenska deklica. — 3. Srečno, srečno ljubca moja. — 4. Čukova ženitev. — 5. Bom šel na planine. — 6. Potkan ples. (Mešani zbori. Partitura in zbori.) (G. M. 1900, XXXI.) K 5-20

SLOV. NARODNE PESMI, harmonizoval in za koncert priredil Mat. Hubad. 1. Stoji, stoji tam Beligrad. — 1. Ko b' sodov ne b' lo. — 3. Zmiraj vesel. — 4. Lovska. — 5. Je pa davi slan'ca padla. — 6. Prišla je miška. — 7. Luna sije. — 8. Bratci veselji vsi. — 9. Ljubca povoj, povoj! — 10. Škrjanček poje, žvrgoli. (G. M. 1892.) K 2-50

SLOVENSKE NARODNE PESMI, za koncert priredil Stanko Pirnat, besede uredil prof. Ant. Štrifol. 1. Miličino slovo. — 2. Delaj, delaj dekle pušelj. — 3. Bom šel na planince. — 4. Na Gorenjskem je fletno. — 5. Po noč' budin. — 6. Kak lušno je po let! — 7. Bog je stvaril zemljico. — 8. Kadar boš na rajžo šel. — 9. Zvedel sem nekaj novega. — 10. Kukavica. — 11. Glej, glej, kak' mimo gre. — 12. Jaz pa pojdem na Gorenjsko. — Večinoma so mešani zbori. (Sch.) K 2-40

33 MEŠANIH IN MOŠKIH ZBOROV, uredil Matej Hubad. — To je velik zbornik dovršenih večjih ali manjših skladb, primernih za vse možne prilike. (G. M. 1902.) K 8-20

JADRANSKI GLASOVI. Zbirka moških zborov in čvetospevov, zložil Anton Hajdrih. 1. Slava Slovincem. — 2. Mladini. — 3. Cerkvica. — 4. Pod oknom. — 5. Lahko noč. — 6. Slovo od lastovke. — 7. Jadransko morje. — 8. Nisem Nemec, dekle lepo. — 9. V tih noči. — 10. Pri oknu sva molče stonela. — 11. Zagorski zvonevi. — 12. Mornarjeva tožba. (G. M.) K 3-10

GORSKI ODMEVI. Zbirka moških zborov in čvetospevov, uglasbil Janez Laharnar. 1. Mi vstajamo. — 2. Moja domovina. — 3. Bratje, v kolo se vstopimo. — 4. Napihnica. — 5. Slovian na dan. — Lovčev slovo. — 7. Z vencem tem ovenčan Slavo. — 8. Vinski hram. — 9. Dijaška. — 10. Naša zvezda. — 11. Lahko noč. (G. M.) K 1-20

SLOV. NARODNE PESMI (mala oblika)
1. Zbirka Malenšek-Gerbič, 17 pesnij (G. M.) K 0-24
2. Martin Bajuk, 35 pesnij. (G. M.) K 1-
3. Janko Žirovnik, a) I. zvezek, 50 pesnij, vezano K 1-20
b) II. zvezek, 30 pesnij K 1-
c) III. zvezek, 30 pesnij K 1-
d) IV. zvezek, 30 pesnij K 1-

RAZGLAS.
Podpisana si usojata naznanjati, da smeta od 1. avgusta tekočega leta dalje — vsled pridobljene koncesije od obrtne oblasti — sprejemati vsa naročila
električne luči
in gonilnih naprav,
kakor tudi vsa popravila spadajoča v to stroko.
Z ozirom na dolgoletno vezbanje pri najboljših tvrkah te stroke (Schuckert, Siemens & Halke) pričakujeta da, se bode slavno občinstvo ravno tako zapupno obračalo na podpisanca kakor doslej ter zagotavljata solidno in ceno izvršitev vsakega naročila spadajočega v našo stroko.
Sprejemata cenj. naročila ter dajata razna pojasnila spoštovanjem udana
Ivan Potočnik & A. Hügel
Mehanična delavnica.
Vpeljava plina, vode in električne luči.
V Gorici, za vajšnico štev. 13.

ANTON IVANOV PEČENKO
Gorica
priporoča svojo
veliko zalogo pristnih belih in črnih vin iz lastnih in drugih priznanih vinogradov; plzenjskega piva „prazdroj“ iz sloveče češke „Mešanske pivovarne“ in domačega žganja I. vrste v steklenicah, katerega pristnost se jamči.
Zaloga ledu, kateri se oddaja le na debelo od 50 kg naprej.
Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.
Gene zmerne. Postrezba pošena in točna.

"Goriška ljudska posojilnica"

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. nov. 1902. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po dogovoru. Rentni davek plačuje pos. sama.

Posojila: na vknjižbe po 5 1/2 %, na varščino ali zastavo in na menice po 6 %. Glavni deleži koncem leta 5 1/2 %.

Stanje 31. dec. 1904. (v kronah): Članov 1781 z deleži K=113.382. — Hranilne vloge 1.554.989 13. — Posojila 1.570.810 39 — Vrednost hiš 110.675 — (v resnici so vredne več). — Rezervni zalog 75.101 01.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.
Telefon št. 79.

Prva konsumna zaloga olja

Henrik Curiel

Tekališče Jos. Verdi 42. GORICA Tekališče Jos. Verdi 42.

Specialiteta oljkega olja

Jedilno olje
po 28 kr.

Srednje vrste à 32 kr. liter
fine " " 36 " "
iz Istre " " 40 " "
" Corfu " " 48 " "
" Bari " " 56 " "
" Molfette " " 64 " "
" Provence " " 72 " "
" Monte " " 80 " "
" S. Angelo " " 80 " "
" Luke " " 96 " "

Sprejemajo se naročila v posodah od 5, 10, 15 litrov, katere se prepusti stranki, dokler jih rabi.

Brezplačno pošiljanje na dom.

Ponos vsake gospodinjice je dobra kava.

Kathreinerjeva
Knolppova sladna kava

se ne bi smela pogrešati več v nobenem gospodinjstvu, kadar se pripravljajo kavina pijača.

zahtevajte le izvorne zavojke s imenom "KATHREINER".

5 kron in še več zasluzka na dan.

Družba za domača dela in strojev za pletenje.

Iščejo se osebe obojega spola za pletenje na našem stroju. Lahko in hitro delo skozi celo leto. Ni treba nobenih znanstij. Se ne gleda na oddaljenost in delo prodajamo mi.

Družba za domača dela in strojev za pletenje **Tomaž H. Whittick & Co** — Praga trg sv. Petra 7. I. 434. — Trst, ul. Campanile 13—434.

Ogrska

cvetlična paprika

iz Segedina I. vrste, sladka, garantir. pristna, priznana izvrstna vrsta. Lastni pridelok kg za K 5. Razpošilja po povzetju od 1 kg dalje franko. Nadaljne posebnosti: slatina, ogrski salami itd se zaračunajo najceneje.

Razpošiljalnica vsakovrstnih deželnih pridelkov

Haupt A. Rudolf

Budimpešta (Ogrsko) VII. Ovodagasse 22

Odlikovana pekarija in sladčičarna.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar v Gorici na Kornu v (lastni hiši.)

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte itd.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Prodaja tudi različne moke.

Ivan Kravos

priporoča svojo

sedlarsko delavnico

v Gorici

trg Koranj št. 11.

Kerševani & Čuk

v Gorici

Stolni trg št. 9 (Piazza Duomo)

priporočata svojo

zalogo šivalnih strojev

raznih sistemov,

za umetno vezenje (rekamiranje)

Zaloga dvokoles.

Mehanična delavnica konec Raštelja št. 4 sprejema vsako popravo šivalnih strojev, dvokoles, pušk in samokresov.

Šivalne stroje in poprave jamčiva od 5-10 let.

Hočete dolgo živeti

in se radovati svejega züravja! Da pa to do sežete, morate skrbeti za zdrav želodec in za urejeno prebavo. Vsakemu, kdor si je pokvaril ali pa prehladil želodec z neprebavljivimi, prevročimi ali premrzlimi jedmi pomaga gotovo

Germanova življenska esenca,

satera se da vspešno uporabljati pri: pomanjkanju teka, oslabelem želodecu, napenjanju kolcanju, zgur, klabostih, glavobolu, omotici, krčih, zaprtosti in zapečenosti, hemoroidih (zlata živa.) Po preobitih obedih, posebno po mastnih in težko prebavljivih jedilih, odstrani omenjena esenca pritisk in bolečino, pospešuje tek, v led česar pripomore v veliki meri k vzdrževanju in hranitvi telesa. S tem da izloča vse pokvarjene sokove iz telesa, čisti tudi našo kri in ima med vsemi enakimi sredstvi prednost radi svoje absolutne neškodljivosti tudi po dolgotrajni uporabi, ker je pripravljena iz najfinejših in najboljših rastlinskih sokov, ker ima prijeten grenkoaromatičen okus tako, da jo rade zauživajo celo občutljive osebe, ženske in otroci.

Germanova življenska esenca naj bi ne manjkala kot pravo ljudsko in domače sredstvo v nobeni hiši, ker naz. obva tje večkrat re nih boleznij tam, kjer nimamo koj pri rokah zdravniške pomoči. Pri kupovanju zahtevaj vedno „Germanovo življensko esenco“ iz lekarn „Pri črnem orlu“, v Belovaru, ker je še polno sredstev z enakim imenom toda nikakor ne z isto vrednostjo. Kot znamenje pristnosti nosi vsaka steklenica zavita v zelenem kartonu polno ime firme: lekarna „Pri črnem orlu“ K. German v Belovaru (Hrvaško), kamor naj se pošiljajo tudi vsa pošiljca naročila. Cena steklenici je K 1 40, po pošilji se pošiljajo najmanj tri steklenice. Zavitek stane 40 vinarjev pri poštnem povzetju, pa tudi če se naprej pošilja dotično svoto. Naslovi bodijo to o pisani. Poja nila na vprašanja, p. ospekti in navodila k uporabi zastoj.

Germanovo življensko esenco priporočam kar najto pleje trpečemu človeštvu ker sem se preprical na sebi in tudi na mnogih mojih faranov, katerim sem iste priporočil, o najboljšem njenem uspehu.

Edmund Medcottli, župnik v Trojstvu (Hrvaško).

Poročam Vam, da sem poskušaval z različnimi sredstvi, toda nobeno ni imelo istega učinka name kot Germanova življenska esenca.

Prosimo zopet za osem steklenic življenske esence, katero hočem priporočati vsem onim, ki bolehalo želodec. Čutim, kako se mi vrača vedno bolj zdravje.

Polonica Haber v Semriachu pri Peggavaun

Eksport Mizarska zadruga Eksport

v Gorici — Solkanu

vpisana zadruga z omejenim jamstvom

tovarna s strojevnim obratom na parno in vodno silo naznanja, da izdeluje

najrazličnejša pohištva

vseh slogov

ter sprejema v delo vsa večja stavbena dela.

Podružnica v Trstu Via di Piazza vecchia 1. Podružnica v Spiljetu. Zastopstvo v Orljantu.

Cene zmerne, delo lično in solidno.

F. Podberšič,

avtoriz. kamnoseški mojster, Gorica, Tržaška ulica št. 17.

Priporoča

se slavnemu občinstvu za bližajoči se vseh vernih duš dan

svojo bogato zalogo

različnih nagrobnih spomenikov, bodisi priprostitih ali finih iz kraškega kamna najbolje vrste za 15 K in više.

Sprejema in izdeluje vsakovrstne kamnoseške in v strganstvu stroje spredelote dela po prav zmernih cenah.

Zahtevajte pri nakupu

Schicht-ovo štedilno milo

z znamko „JELEN“.

Varstvena znamka.

Ovo je zajamčeno čisto in brez vsake škodljive primesi. Pere izvrstno. Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilo neškodljivo milo naj dobro pazi da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

Georg Schicht Aussig a. E. — Največja tovarna te vrste na evropskem ozemlju!

Dobiva se povsod!

Zastopnik: Umberto Bozzini — Gorica, Magistratna ulica.